

D.Nr. 5232)II.

O d p i s.

4.
813/5

Do

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA

w W a r s z a w i e

Przesyła się w załączeniu odpis raportu Pełn.P.P. w Wiedniu nr. 58(T. z dnia 7. maja 1919.

H A L L E R m.p.
płk.

PEŁNOMOCENIK WOJSKOY PAŃSTWA POLSKIEGO W WIEDNIU

Nr. 58)T.

O d p i s.

Do

NACZELNEGO DOWÓDZTWA WOJSK POLSKICH

Wiedeń, dnia 7. maja 1919.

w W a r s z a w i e

Polityczna przyszłość Niem. Austrii zabiega przybierać konkretne kształty.

Nie wszyscy politycy Niem.Austrii zdawali sobie sprawę z sytuacji politycznej względnie zamiarów Ententy co do Niem.Austrii. Idea przyłączenia się do Niemiec, która po repudniacji się Austro-węgier wydawała się ogólnie być zbawiana a którą najgorliwiej propagował sekretarz stanu Dr. Bauer prawdziwie nie zapuściła w społeczeństwie głębszych korzeni. Część społeczeństwa przeważnie się y finansowo-handlowe zajęty stanowisko wyczekujące, będąc słusznego zdania, że nie w biurach Dr. Bauera ale w Paryżu rozstrzygną się losy przyszłe Austrii. Oficjalne więc sfery nie mając poparcia w całym społeczeństwie a przynajmniej nie w sferach stanowiących podstawę b tu Państwa, prowadził politykę bezplanową i sposobnościową.

Pe wyjeździe Prezydenta Ministrów Orlanda z Paryża i po przyjęciu teatralnym tego dyplomaty przez całe społeczeństwo włoskie a wreszcie po rzekomej wymianie strzałów między patrolami włoskimi a francuskimi goło Wjeki obywateli się w Wiedniu biesiady tak misji francuskiej jak i włoskiej z politykami niem.austrjackimi. Najprawdopodobniej pod tajemnym wpływem tej ostatniej misji wydaje karyntyjski wydział krajowy odezwę do ludności, by chwyciła za broń i wypędziła wroga (Jugosłowian) po za granice kraju. Kład Niem.Austr. nie chcąc z jednej strony oficjalnej mobilizacji, gdyż to by się sprzeciwiało postanowieniom warunków zawieszenia broni, z drugiej strony nie chcąc być przez społeczeństwo postrzonym, że biernie się przypatruje zajściom w Karyntji, gdzie cała ludność nawet młodzież szkolna i kobiety za broń chwytają - wysła 5 bataljonów "Volkswehr" a té 3 z ni sta Wiednie a 2 z Dolnej Austrii do ocny granic Karyntji.

Ciekawy epizod charakteryzujący bitość Niem.Austr. "volkswehr" zażędzł przy oficjalnym w ruszeniu 2 bataljonów z koszar. Mianowicie rada żołnierska oświadczyła gotowość odejścia "na front" pod warunkiem jednak ze armaty st.zelać nie będą. Wymarsz wymienionych bataljonów ote wszystkie co Austrija zarządziła. Wyparcie słabych oddziałów jugosłowiańskich po za granice Karyntji było wypadkiem czysto lokalnym. Kibronik wieji angielskiej w Wiedniu płk.Cunningham zażędzł

ROSSIAUTE
ARCHIVES
New York

oficjalny protest przeciw zbrojeniu się i prowadzeniu jakiegokolwiek akcji wojennej w Karyntji. Wobec tego należy uważać powyższą akcję jako epizod tylko.

Wspomniane zajścia, których podstawę należy szukać w wyjeździe Prezydenta Ministrów Orlanda z Paryża i konferencjach gen. Segre z Dr. Bauerem są dziś też tylko epizodem wobec telegramów z Paryża co do przyszłości Niem. Austrii.

Ententa zabroniła Niem. Austrii jakiegokolwiek łączności z Niemcami.

Na powyższy fakt oczekiwała część społeczeństwa niemieckiego kierująca się więcej pobudkami materialnymi jak idealnymi a to przede wszystkim sfery finansowo-przemysłowej.

Już teraz zarysowuje się rzędnym w zapatrywaniach politycznych o tyle znamienne, że sfery finansowo-przemysłowe, które dotychczas milczały, rozpoczynają pracę polityczną jawną pod hasłem neutralności Austrii. Już dziś daje się głośno słyszeć takie powiedzenie: "wybijemy sobie już wreszcie z głowy przykazy czenia się do Niemiec, które stało się wprost nudnym".

Ten rozłam polityczny miarodajnych sfer społeczeństwa wiedeńskiego nie jest epizodem lokalnym ale znajduje swój odzwiek we wszystkich krajach koronnych Niem. Austrii.

Katolicko-chłopski Tyrol nie chce się podporządkować socjalistycznemu rządowi centrali wiedeńskiej, która dotychczas nie była w stanie ochromić Tyrolu przed zaborczością Włochów.

Sejm w Innsbrucku bierze własną ręką i odpowiedzialność ogłasza swoją niezależność:

Chrześcijańsko-społeczna Styryja również okazuje dążenia separystyczne.

O Karyntji już wyżej wspomniałem.

Charakterystycznym jest, że pojedyncze kraje koronne nie tylko prowadzą odrębną politykę, ale też zarządzają się wewnątrz wedle odrębnych przepisów, n.p. dystynkcje oficerskie i podoficerskie są w każdym kraju koronnym inne.

Ta rozbieżność polityki i dążeń poszczególnych krajów koronnych a wreszcie jasno wypowiedziane zamiary Ententy co do przyszłości Austrii spowodowały, że stanowisko Dr. Bauera jest zachwianem i ustąpienia jego oczekuje się w krótkim czasie. Z rozmowy z pułkownikiem francuskim Lenollem odniosłem wrażenie, że tutejsza misja francuska też się liczy z ustąpieniem Dr. Bauera. Jako następów wymieniają tutejsze dzienniki Dr. Kleina, prof. Lamascha, Dr. Sigharda.

Dr. Klein był wprawdzie również gorącym zwolennikiem idei przyłączenia się do Niemiec, ale nie będąc właściwie w żadnej partii politycznej zbyt zaangażowanym a przytem mając w społeczeństwie dzięki swej nadzwyczajnej inteligencji i wysokiej powadze, mógłby łatwo nakłonić się do realnej polityki i znaleźć silnych popleczników. Znamiennem jest, że tego samego Dr. Kleina rząd obelny desygnuje na przewodniczącego austriackiej delegacji pokojowej do St. Germain en - laye.

Kierunek polityczny dwu innych wyżej wymienionych jest unajny. Profesor Lamasch jest znanym pacyfistą zaś dyrektor Sighard reprezentuje sfery finansowo-przemysłowe.

Te nowe kontury, w których zarysowuje się przyszłość Niem. Austrii powodują, że w Wiedniu zaczyna się rozwijać ogromna działalność dyplomatyczna ze strony Ententy. Dyplomaci tej miary jak poseł francuski Allice, lub szef misji wojskowej dawny zastępca Szefa Sztabu Gen. generał Halller ponadto generał Segre i pik. Cunningham rozwijają tutaj akcję która bynajmniej nie świadczy o tem, że Wiedeń jako środowisko życia politycznego przestał egzystować. Chwilow zbiegają się nici polityczne raczej we Wiedniu niż w Berlinie.

Z tego co członkowie misji angielskiej odpowiadają wynika toby, że Ententa obrała sobie Wiedeń jako przyszłe środowisko operacyjne. Finansisci amerykańscy żywo interesują się tutejszym przemysłem a nawet krząją pogłoski, że chcą objąć cały szereg przedsiębiorstw i to nie tylko prywatnych lecz i państwowych.

/ Kolejne wyzyskanie sił wodnych i t.p.7.

Dnia 4-go maja odbyły się tu wybory do sejmu i do rady gminnej.

Przebieg wyborów jest więcej charakterystyczny aniżeli ich wynik dla socjalnej demokracji zwycięski. W przeciwieństwie do wyborów do konstytuandy, kiedy była rozwinięta ogromna giatcja wyborcza i rzucono ogromne kapitały na cele agitacyjne wobec czego 94% ludności brało udział w głosowaniu, odbyły się wybory do Sejmu bez większych agitacji przedwyborczych a sam dzień wyborczy niczem nie zmienił charakteru zwykłej niedzieli wiedeńskiej.

Do urny wyborczej pospieszyła zaledwie 60% ludności. Bardzo słabo brała udział w głosowaniu partja demokratyczna zapewne mając smutne doswiadczenie z poprzednich wyborów, partja zaś komunistyczna usunęła się zupełnie od głosowania przeciwstawiając ciałom parlamentarnym system rad robotniczo-żołnierskich bojkotując wybory.

A. NOWOTNY m.p.

Ppłk.

Za zgodność odpisu: